

NORDISKT TEMA

Smärta & smärtkontroll

Årets vetenskapliga nordiska tema handlar om smärta och smärtkontroll. Sammanlagt kommer åtta artiklar att publiceras, fördelade på årets tre första nummer av Tandläkartidningen.

Smärtor i ansikte och munhåla är den vanligaste orsaken till att patienter söker tandläkare. Vi vet att totalt omkring 10 procent av alla olika smärttillstånd finns i huvudet, det orofaciala området inräknat. Om vi dessutom lägger till smärta i nacke och skuldror utgör de tillsammans nästan en tredjedel av alla kliniska smärttillstånd. Tandläkaren måste därför ha goda kunskaper om både diagnos och behandling, inte bara vid endodontiska akutfall utan också vid kroniska smärttillstånd i det orofaciala området.

Ämnet får stort utrymme i tandläkarutbildningen, men trots det måste vi erkänna att våra kunskaper om olika typer av smärta är långt ifrån tillräckliga. En orsak är att de patofysiologiska mekanismerna hos, och därmed behandlingen av, smärttillstånd är komplexa och varierande. Det är därför komplicerat och krävande att ställa diagnos på en patients smärta, ibland till och med frustrerande.

BEHANDLING OCH PREVENTION av akut dental smärta ingår i tandläkarutbildningen. Därför förväntas tandläkarna kunna det mesta om behandling av pulpasmärta och apikal smärta orsakad av bakteriella inflammationer, trauma och postoperativa komplikationer. Även om det betraktas som "enkla" och grundläggande ingrepp kan de vara nog så komplicerade. Kunskaper om effektiva läkemedel och även lokalanestesi är därför viktiga vid behandling av odontogen smärta. En fullständig översikt kan dock vara svår att uppnå vid undervisningen, eftersom det kan vara svårt att med

"... förhoppningsvis kan årets tema ... göra att man inser hur omfattande smärtproblemet är och vikten av tidig behandling."

Samordnare

Matti Närhi, DDS, PhD, prof in oral physiology, University of eastern Finland, Finland

Lars Bjørndal, lektor, PhD, dr odont, Københavns Universitet, Danmark

Thomas List, prof, DDS, PhD, spec bettfysiologi, Malmö universitet

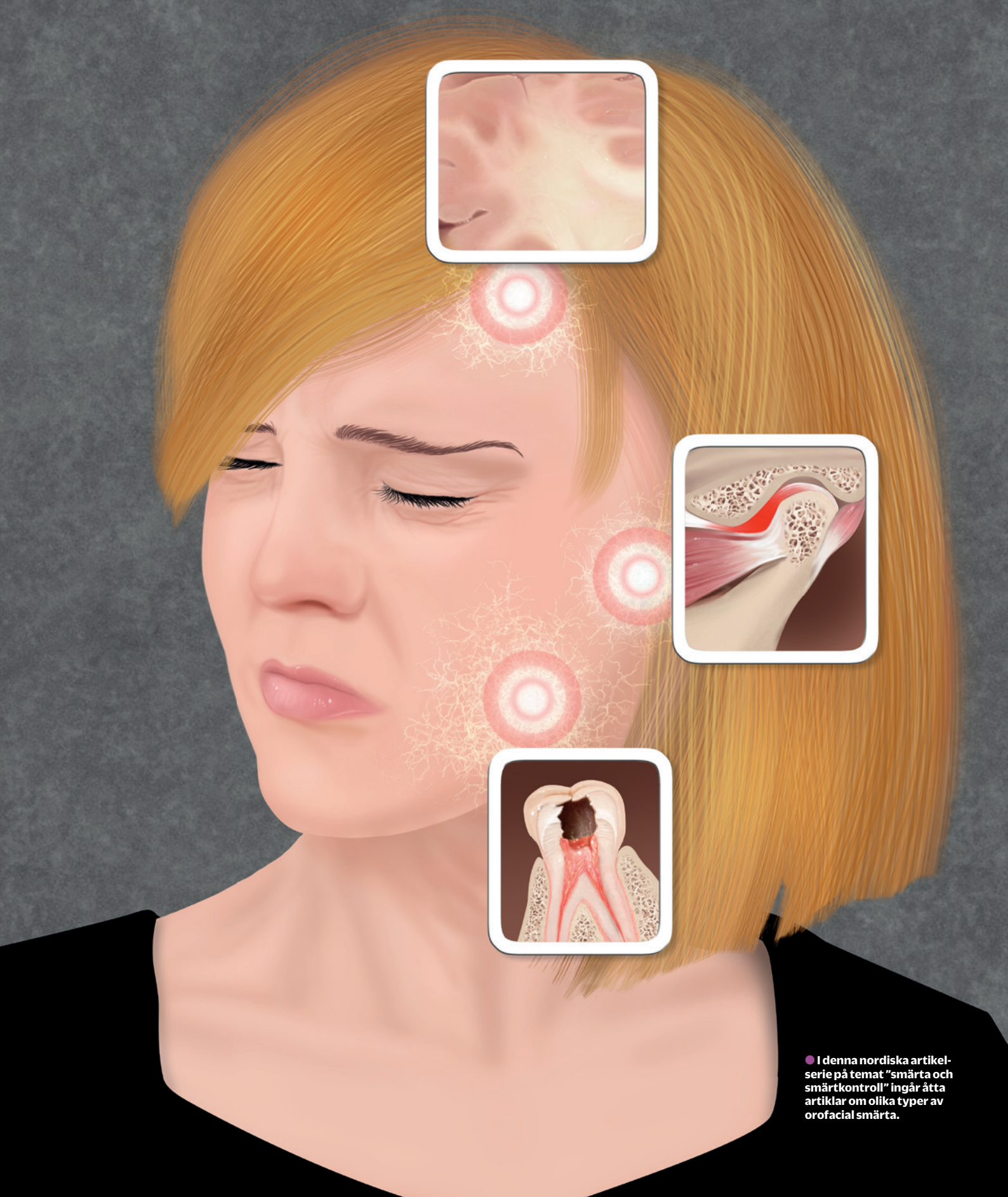
Annika Rosén, DDS, PhD, prof, spec oral och maxillofacial kirurgi, Universitetet i Bergen, Norge

någon regelbundenhet dela ut akuta smärtfall till tandläkarstudenterna.

Även olika former av kronisk orofacial smärta, till exempel muskuloskeletal och neuropatisk smärta, behöver få större plats i undervisningen. Det handlar om olika former av oral slemhinnsmärta som till exempel "burning mouth syndrome", smärta och funktionsstörningar i i tuggmuskler och käkleder (TMD), olika typer av huvudvärk och så vidare. Ett problem består av tandläkarens kunskaper och förmåga att ställa diagnos, eftersom behandlingen alltid måste baseras på en korrekt diagnos. Det krävs mycket arbete för att få denna skicklighet, särskilt i att diagnostisera smärttillstånd i ansikte och munhåla, men även i olika typer av behandling. Som redan nämnts är orofacial smärta vanligt förekommande medan antalet personer som specialiserat sig på behandling av smärtpatienter definitivt är otillräckligt. Därför vore det bra om de enklare smärtpatienterna kunde diagnostiseras och behandlas av allmänpraktikern.

MAN MÅSTE ALLTID komma ihåg att akut smärta som inte behandlas kan övergå till att bli kronisk på bara några månader. Tandläkarna har i dag verktygen för att i många fall kunna förhindra det.

I denna nordiska artikelserie på temat "smärta och smärtkontroll" ingår åtta artiklar om olika typer av orofacial smärta. Dessa artiklar tar naturligtvis inte upp alla problem som en tandläkare kan stöta på i sin praktik, men förhoppningsvis kan årets tema vara en ögonöppnare och göra att man inser hur omfattande smärtproblemet är och vikten av tidig behandling. Sist, men inte minst, kommer detta tema också att bidra till att vi blir medvetna om att vi behöver mer kunskap för att kunna hjälpa våra smärtpatienter på bästa sätt, och att denna kunskap borde förmedlas i tandläkarutbildningen. ●

● I denna nordiska artikelserie på temat "smärta och smärtkontroll" ingår åtta artiklar om olika typer av orofacial smärta.